

RENTABILITA ROSTLINNÉ VÝROBY PO ROCE 2013 ?

Profitability of plant production after 2013 ?

Jan KŘOVÁČEK

Česká zemědělská univerzita v Praze

Summary: From the year 2014 we will have strong changes in subvention system in to the agriculture, the subvention should float to the active grower, very important will be greening. The total subvention without greening will go down – only 49 % from the top 254 EUR/ha, that means only 130 EUR/ha (3.200,- CZK/ha) in system SAPS or some similar system. We sure need after 2013 the subsidy for sensitive commodity, inclusive sugar beet.

Key words: plant production, subsidy, profitability, barley, sugar beet

Souhrn: Od 1.1.2014 dojde ke změně v systému dotací do zemědělství, budou podporováni zejména aktivní pěstitelé, důraz bude kladen na ekologizaci a ozeleňování. Celkové dotace bez započtení dotací na greening se propadnou na pouhých 49 % z možného stropu 254 EUR/ha, tj. cca na max. 130 EUR/ha (3.200,-) – SAPS nebo jiný nárokový systém.. Bude třeba dále dotačně ošetřit (i po roce 2013) citlivé komodity, vč. cukrovky.

Klíčová slova: rostlinná výroba, dotace, rentabilita, ječmen, cukrovka

Úvod

Zprávy o tom, že zemědělství bude v roce 2011 velmi ziskové a odvětví tak dosáhne rekordního zisku 15 mld. Kč jsou velmi uspokojivé, ale je třeba si uvědomit, jakých výnosů jsme dosáhli a při jakých cenách jsme produkci z roku zpeněžovali, případně ještě zpeněžujeme. To vše v souladu s ideálním průběhem pěstitelského ročníku 2011. Zmiňuji a dále se zaměřím pouze rostlinnou výrobu, která často odvětví ŽV dotuje a má výrazný podíl na ziskovosti.

I když hospodářské výsledky mnoha podniků byly v roce 2011 excelentní, nemusí tomu být tak v roce 2012. Vliv ročníku 2011 byl velmi významný, nebylo problémem dosáhnout výnosu 8 t/ha a více u pšenice a ječmene nebo i přes 90 – 100 t/ha cukrovky s digescí 16 %. Z vysokých výnosů se těšily zejména sušší regiony, kde rov-

noměrné rozložení srážek v průběhu roku zapříčinilo výrazný vzestup výnosů všech plodin. Oblastí s těžšími vododržnějšími půdami již tolik z tohoto neprofitovaly.

Jako příklad ziskového pěstování 2 základních skvěle se doplňujících plodin jarního sladovnického ječmene a cukrovky v ŘVO lze uvést následující ekonomické zhodnocení:

Výsledky ekonomického hodnocení v tabulce ukazují velmi uspokojivé výsledky, ale jednalo se opravdu o střet velmi příznivých faktorů jako je vysoká cena za produkci a vysoký výnos.

Proto nelze každoročně spoléhat pouze na vysoké tržby z vlastního pěstování plodin, ale je nutné zachovat dále rozumný systém dotací i po roce 2013 v novém rozpočtovém období.

Tabulka č.1 – Model tržeb při pěstování jarního ječmene a cukrovky v ŘVO v roce 2011

Plodina	Cena za produkci (Kč/t)	Běžný výnos (t/ha)	Tržba (Kč/ha)*
Sladovnický ječmen 1	4.750,-	7,5	35.625,-
Sladovnický ječmen 2	5.600,-	7,5	42.000,-
Cukrovka A (cukr, odhad roční průměrné ceny)	1000,-***	81 (cukrovary TTD)	81.000,-**
Cukrovka B (líh)	760,-***	81 (cukrovary TTD)	61.560,-**
Cukrovka C (nadkvóťový cukr, odhad roční průměrné ceny)	770,-***	81 (cukrovary TTD)	62.370,-**

* nákladovost pěstování jarního ječmene kolem 20.000,-/ha a cukrovky nad 45.000,-/ha, cena za produkci jarního ječmene dle uzavřené kupní smlouvy 4.750,-/t nebo 5.600,-/t (případně i jiná)

** bez přikalkulování oddělené platby na cukr (cca 340,-/t) – SSP (separate sugar payment)

***včetně příplatku za vršení, překlepání, případně příplatky za ranou a pozdní sklizeň (maximální příplatek 85,-/t) a za zpevněnou ukládku 12,-/t, řízky 8,-/t

Návrh systému dotací od 1. 1. 2014 (SZP po r. 2013)

SZP je v EK projednávána již 2 roky, platby by měly být tedy směřovány zejména k aktivním farmářům, bude zřejmě docházet ke couplování plateb (svázání s produkcí), SAPS jako takový by měl být naposledy v roce 2013 a pak je záměr jeho nahrazení SPS s platebními nároky (nárok na dotaci bude mít uživatel půdy), zůstane i nadále kontrola podmíněnosti cross compliance.

Z obálky dotací, které přijdou do ČR (cca 900 mil. EUR), se nejprve odečte a vyčlení: 30 % na greening (pro pobírání greeningu nutno dát 7 % půdy na ekologizaci – krajinné prvky, pásy kolem vodních toků, dodržovat osevňovací postupy, střídání plodin), 5 až 10 % na citlivé komodity, 2 % pro mladé farmáře, 5 % pro LFA a základní platba na plochu pak bude pouze cca 130 EUR/ha, což je 49 % z vyčleněné sazby 254 EUR/ha, pozn. 130 EUR představuje cca 3.200,-/ha.

Pro zachování oddělené platby na cukr je třeba 44 – 45 mil. EUR na 3,2 mil. t cukrovky, platba by mohla být zachována, ale bude směřována spíše k aktivním pěstitelům, v rámci citlivých komodit bude boj s KBTPM, mlékem, chmelem, rajčaty. Zachování oddělené platby na cukr po roce 2013 je základní a prioritní úkol. Bez této platby není pěstování cukrovky ve standardním roce s průměrnými výnosy kolem 65 t/ha a s pouze minimální cenou 26,29 EUR/t (644 CZK) ziskové! SOT-C předběžně končí v roce 2014/15 s přechodným obdobím do 2015/16, ale je snaha o posun až do roku 2020 a zachování národních kvót na produkci cukru minimálně do roku 2020.

Capping (zastropování dotací) je nastaven zatím na úrovni 300 tis. EUR na podnik, ale lze od tohoto stropu odečíst kompletní mzdové Ná na pracovníky (i s odvody).

Závěr

Z výše uvedeného je patrné, že není nyní vhodné být velkým optimistou a pro udržení konkurenceschopnosti naší rostlinné výroby a zemědělství celkově je třeba stále hledat úspory a re-

zervy v pěstitelských technologiích a postupně nadále zvyšovat výnosy a zastabilizovat výkupní ceny.

Kontaktní adresa

Ing. Jan Křováček, Ph.D., Svaz pěstitelů cukrovky Čech, Semčice 69, 294 46 Semčice, okr. Mladá Boleslav, Tel.: 326 388 186, Fax: 326 388 186, e-mail: Jan.Krovacek@seznam.cz